

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

แบบแผนทางการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ยึดถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์คงค้างในงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และใช้การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inference Statistic) ประกอบการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งเป็นการวิจัยโดยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิที่ได้จากงบการเงินรวมระหว่างปี 2553-2556 และเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยไม่รวมบริษัทที่อยู่ในแผนฟื้นฟู จำนวน 545 บริษัท

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ยึดถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์คงค้างในงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีขั้นตอนการดำเนินงานโดยเริ่มจากการกำหนดปัญหาและคำถามในการวิจัย การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการออกแบบระเบียบวิธีการวิจัย กำหนดสมมติฐาน กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย แล้วจึงจัดทำโครงการวิจัยให้เสร็จสิ้น หลังจากนั้นจึงได้จัดการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการทางสถิติ แล้วจึงจัดทำรายงานการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยให้เสร็จสิ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยทั้งสิ้นจำนวน 231 บริษัท โดยการคำนวณจากสูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นไว้ที่ 95% และความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$= \frac{545}{1 + 545 \times (0.05)^2}$$

$$= \frac{545}{2.3625} = 231$$

N คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จำนวน 545 บริษัท

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05

n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 231 บริษัท

กลุ่มประชากรที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลคือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยไม่รวมบริษัทที่อยู่ในแผนฟื้นฟู จำนวน 545 บริษัท ใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยทำการสุ่มจากรายชื่อบริษัทที่ได้จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 231 บริษัท จากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 545 บริษัท เนื่องจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีหลายกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลครอบคลุมทุกอุตสาหกรรม จึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกเป็นแต่ละอุตสาหกรรม ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (PROPCON)	147	$147 \times 231 / 545 = 62$
บริการ (SERVICE)	94	$94 \times 231 / 545 = 40$
สินค้าอุตสาหกรรม (INDUS)	82	$82 \times 231 / 545 = 35$
ธุรกิจการเงิน (FINCIAL)	59	$59 \times 231 / 545 = 25$
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (AGRO)	49	$49 \times 231 / 545 = 21$
สินค้าอุปโภคบริโภค (CONSUMP)	42	$42 \times 231 / 545 = 18$
เทคโนโลยี (TECH)	39	$39 \times 231 / 545 = 16$
ทรัพยากร (RESOURC)	33	$33 \times 231 / 545 = 14$
รวม	545	231

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้อยู่บนพื้นฐานของปัจจัยที่นิยมใช้ในการศึกษา และจากเทคนิคในการศึกษาคุณภาพกำไร จากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของผู้ศึกษา โดยการศึกษาคุณภาพด้วย Accruals component ตามวิธีคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียน (Working Capital accruals : WCA) และวิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ (Total net operation accruals : NOA) และศึกษาความสัมพันธ์ของ Accruals component ตามวิธีคงค้างจากเงินทุนหมุนเวียนและวิธีคงค้างจากการดำเนินงานสุทธิ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งมีสูตรการคำนวณทั้ง 2 วิธีดังนี้

1. วิธี WCA สำหรับการคำนวณหา Accruals component โดยวิธี WCA จะพิจารณาการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์หมุนเวียนที่เพิ่มขึ้นและหนี้สินหมุนเวียนที่ลดลง โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Accruals component 1} = & \text{การเพิ่มขึ้นในบัญชีลูกหนี้} \\ & \text{การเพิ่มขึ้นของสินค้าคงเหลือ} \\ & \text{การลดลงในบัญชีเจ้าหนี้และค้างจ่าย} \\ & \text{การลดลงในภาษีค้างจ่าย} \\ & \text{การเพิ่มขึ้นในสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น} \\ & \text{การลดลงในหนี้สินหมุนเวียนอื่น} \end{aligned}$$

$$\text{อัตราส่วน WCA} = \frac{\text{Accruals component 1}}{\text{สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย}}$$

2. วิธี NOA สำหรับการคำนวณหา Accruals component โดยวิธี NOA จะพิจารณาจากรายการปรับปรุงกำไรก่อนรายการพิเศษตามหลักเกณฑ์คงค้าง เพื่อคำนวณหากระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{Accruals component 2} = \text{กำไรก่อนรายการพิเศษ} - \text{กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน}$$

$$\text{อัตราส่วน NOA} = \frac{\text{Accruals component 2}}{\text{สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย}}$$

จากสูตร Accruals component เป็นตัวปรับกำไรตามเกณฑ์คงค้างให้เป็นกำไรที่เป็น กระแสเงินสด กรณีที่บริษัทมี Accruals component ที่มีค่ามากนั้นก็หมายความว่าบริษัทได้มีการ แสดงกำไรตามเกณฑ์คงค้างที่มีความระมัดระวังน้อย ซึ่งแสดงว่าบริษัทมีคุณภาพกำไรที่ต่ำ ในทาง ตรงกันข้าม ถ้ามี Accruals component มีค่าต่ำแสดงว่าบริษัทได้มีการแสดงกำไรตามเกณฑ์คงค้างที่ มีความระมัดระวังมาก ซึ่งแสดงว่าบริษัทมีคุณภาพกำไรที่สูง เมื่อได้ค่า Accruals component แล้ว Sloan ได้นำค่าทั้งสองข้างต้นไปหารสินทรัพย์รวมเฉลี่ย เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบบริษัทที่มีขนาด แตกต่างกันได้ Accruals component ทั้งสองวิธีนั้นยังมีค่าต่ำเท่าใดยิ่งแสดงว่ากำไรมีคุณภาพ ซึ่ง แสดงว่ากำไรตามเกณฑ์คงค้างในงบกำไรขาดทุนสามารถสะท้อนเป็นเงินสดได้

ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเว็บไซต์ ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ที่ www.set.or.th รวมทั้งเก็บรวบรวม ข้อมูลงบการเงินบางส่วนจากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ที่ www.setsmart.com เป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) อยู่ใน ช่วงระหว่างปี พ.ศ.2553-2556 รวม 4 ปี โดยศึกษาจากรายงานงบการเงินรวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีรอบระยะเวลาดำเนินงานตามปฏิทินตั้งแต่ปี 2553-2556 ประกอบด้วยงบกำไรขาดทุน งบแสดงฐานะการเงิน งบกระแสเงินสดและหมายเหตุประกอบงบ การเงิน รวมทั้งตำราวิชาการ เอกสารประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในเชิงสถิติเชิงพรรณนา โดยกำหนด แนวทางการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. นำข้อมูลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยแบ่งตามกลุ่ม อุตสาหกรรมมาคำนวณหาคุณภาพกำไร โดยวิธี Accruals component 1 และวิธี Accruals component 2
2. นำข้อมูล Accruals component ตามวิธี WCA และวิธี NOA มาวิเคราะห์หา ความแตกต่างของกลุ่มอุตสาหกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพกำไร โดยมี 2 ปัจจัย ได้แก่ WCA และ NOA

เป็นตัวกำหนด (Fixed variable) ความแตกต่างของคุณภาพกำไรที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยใช้สถิติ F-test (One - Way Analysis of Variance : ANOVA)

3. นำข้อมูล Accruals component ตามวิธี WCA และวิธี NOA มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านคุณภาพกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

กรอบแนวความคิด

